

U Zagrebu i Osijeku, 28. rujna 2011.

PRIOPĆENJE POVODOM DANA SJEĆANJA NA ŽRTVE ZLOČINA U VARIVODAMA

Na dan sjećanje na žrtve masakra u selu Varivode želimo još jednom informirati hrvatsku javnost i podsjetiti sve relevantne vladine institucije na neizvršenu obavezu otkrivanja i procesuiranja počinitelja ratnih zločina za vrijeme i nakon VRA "Oluja" te obavezu osiguravanja obeštećenja i priznanja gubitaka obiteljima nevino ubijenih žrtava.

U noći 28. rujna 1995. godine pripadnici hrvatskih postrojbi u Varivodama su brutalno i bez povoda smaknuli devetoro osoba, od kojih je najmlađa imala 60, a najstarija 85 godina. Žrtve zločina bili su srpski civili starijedioci: Jovan Berić, Marko Berić, Milka Berić, Radivoj Berić, Marija Berić, Dušan Dukić, Jovo Berić, Špiro Berić i Mirko Pokrajac izrešetani su mecima, uglavnom na pragovima vlastitih domova, gotovo dva mjeseca nakon prekida ratnih djelovanja tijekom vojno-redarstvene akcije "Oluja".

Do danas ni jedna osoba još nije pravomoćno osuđena za kazneno djelo ratnih zločina počinjenih tijekom i nakon „Oluje“. U nepravomoćnoj presudi MKSJ-a u predmetu Gotovina, Čermak, Markač gdje se okrivljenicima na teret stavljaju i progoni, deportacije i prisilna premještanja, pljačkanja javne ili privatne imovine, bezobzirno razaranje, nehumana djela i okrutno postupanje, te ne reagiranje na zločine počinjene na nižim razinama što uključuje i ubijanje civila, između ostalog i u Varivodama.

Za zločine se sumnjičilo četvoricu pripadnika hrvatskih redarstvenih snaga, no nakon presude pred Županijskim sudom u Zadru te ponovljenog suđenja na Županijskom sudu u Šibeniku, kazneni postupak je obustavljen zbog nedostatka dokaza, čime je istraga vraćena na početak, protiv nepoznatih počinitelja. Niti devet godina nakon završenog postupka pred šibenskim sudom nema novih saznanja te nije započet progon počinitelja tog zločina. Obitelji žrtava, tražeći zadovoljštinu od Republike Hrvatske na općinskim i županijskim sudovima, doživjele su nove udarce pravosuđa koje je njihove tužbe odbilo te im dosudilo naplatu parničnih troškova.

Prošle je godine u listopadu otkriven novi spomenik u Varivodama uz komemoraciju, a u nazočnosti predsjednika RH Ive Josipovića. Pozivamo nadležne pravosudne institucije da napokon naprave slijedeći korak prema procesuiranju zločina u Varivodama, drugih zločina u vrijeme i nakon VRA „Oluja“ i svih drugih ratnih zločina. Sve zločine treba procesuirati bez obzira tko je počinitelj, a tko je žrtva, jer zločin, ma čime on bio potaknut nema ni naciju ni vjeru, nego samo obilježje zla i stoga ničim ne može biti opravdan, kao što se ne može opravdati ni njegovo neprocesuiranje.

Vesna Teršelič, Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću

Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava

Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek

Dodatne informacije o postupcima za naknadu štete i podacima o žrtvama:

Zbog toga što su zločini počinjeni a za njih nitko nije odgovarao obitelji usmrćenih u Varivodama su još tijekom 2005. godine tužile RH tražeći naknadu štete. DORH je odbio ponuđenu vansudsku nagodbu. U jednom od predmeta (Jovan Berić i drugi v. RH) sudovi RH-a su pravomoćno odbili tužbe i tužbene zahtjeve. Istom presudom tužitelju je naloženo da na ime naknade parničnog troška isplati tuženoj RH-a 54.000 kuna. S obzirom da obitelji usmrćenih koji su tužili RH-a tražeći naknadu štete, kao u gore navedenom slučaju Berić, žive pod prijetnjom ovrhe zbog mogućeg plaćanja parničnih troškova (kao i u 29 drugih nama poznatih postupaka u kojima obiteljima usmrćenih prijeti plaćanje troškova u iznosu od 5.000 do 90.900 kn) nadležne institucije podsjećamo i na obavezu osiguranja pravednog obeštećenja za sve stradalnike i sve obitelji žrtava.

Učestale javne polemike u hrvatskoj javnosti o broju žrtava za vrijeme i nakon VRA "Oluja" obvezuju nas da još jednom javno iznesemo one činjenice koje svjedoče o žrtvama. Prema podacima DORH-a o prijavama, procesuiranim slučajevima i žrtvama kaznenih djela ratnih zločina i postupcima u vezi kaznenih djela za vrijeme i nakon operativne akcije *Oluja* „do sada su na osnovu prijave policije i istraživanja u evidenciji državnog odvjetništva uneseni podaci o 214 smrtno stradalih osoba, koje su stradale bilo kao žrtve kaznenog djela ubojstva bilo kao žrtve kaznenog djela ratnog zločina".

Najpotpuniji podaci objavljeni su u publikaciji Hrvatskog helsinškog odbora za ljudska prava "Vojna operacija Oluja i poslije – Izvještaj" od 2001. godine. Prema toj publikaciji ukupan broj žrtava je 677 i to: UN Sektor jug – 410 osoba koje su izgubile život; UN Sektor sjever – 191 osoba izgubila život te ubijeni i nestali u izbjegličkoj koloni – 76 žrtava. DORH navodi da u svojim evidencijama ima ukupno 114 osoba s ovih popisa. Bez obzira na to je li riječ o 114, 214 ili 677 ubijenih osoba, nesumnjivo se radi o zločinima velikih razmjera. Neosporno je i da su za utvrđivanje činjenica potrebna dodatna istraživanja. Ne bi smjelo biti prijeporno ni da sve žrtve zaslužuju pijetet a obitelji priznanje patnje. I ovom prilikom želimo izraziti solidarnost s obiteljima nasilno ubijenih i još jednom upozoriti na pomanjkanje suosjećanja prema žrtvama iz drugih etničkih zajednica.